

STRATEGIE

prevence kriminality Nového Města nad Metují na roky 2022–2027

OBSAH

Jednotlivé kapitoly	stránky
Úvod	3-4
Pracovní skupina pro prevenci kriminality	4
SWOT analýza	4-6
Rizikové jevy	6-10
Rizikové skupiny obyvatelstva	10-11
Riziková místa	11
Jednotlivá opatření na roky 2022-2027	11-17

Úvod

První strategie prevence kriminality v České republice byla přijata v roce 1996 a od té doby se v České republice formuje a vyvíjí systém prevence kriminality na celorepublikové i místní úrovni. Strategie prevence kriminality zároveň navazuje na již existující strategie a koncepce v oblastech souvisejících s problematikou prevence kriminality a zároveň zdůrazňuje potřebu do budoucna stavět **preventivní politiku státu mezi priority**. Jednotlivé cíle vycházejí ze znalostí a zkušeností získaných pravidelným vyhodnocováním preventivních opatření.

Strategie prevence kriminality Nového Města nad Metují pro roky 2022–2027 navazuje na Strategii prevence kriminality Nového Města nad Metují pro roky 2016–2021 a předcházející strategické koncepční materiály zpracované pro tuto oblast.

Strategie je vytvořena v souladu se Strategií prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027, která vychází z priorit daných Programovým prohlášením vlády ČR. V kontextu strategie se rozumí nejen trestná činnost, ale i činnost přestupková. Vychází ze základních principů jako je prevence založená na analýzách, statistikách, výzkumech, multidisciplinárních a koordinovaných přístupech v rámci sdílení kompetencí a odpovědností vycházejících ze sdílení a přebírání pozitivních zkušeností a příkladů.

Strategie se zaměřuje zejména na kriminalitu obecnou, to je kriminalitu, která lidi ohrožuje a obtěžuje nejvíce. Na základě zkušeností s tímto druhem kriminality si lidé utvářejí svůj názor na kriminalitu jako celek a který má pak vliv na jejich vnímání pocitu bezpečí. Vedle dlouhodobého trendu poklesu celkové i majetkové kriminality ale můžeme sledovat i některé negativní jevy ve vývoji kriminality. **Z hlediska dlouhodobého vývoje pokračuje trend, kdy se páchní kriminality stále více přesouvá do kyberprostoru.** Kybernetická kriminalita tak roste každým rokem. Na oblast kriminality a její prevence má velký dopad i pandemie nemoci covid 19, včetně navazujících epidemiologických opatření. Omezení pohybu obyvatel a jejich aktivit mělo na jednu stranu pozitivní dopad na snížení kriminality takřka ve všech oblastech, na druhou stranu je hlášeno zvýšené množství podnětů k domácímu násilí, lidé tráví více času v kyberprostoru včetně všech rizik s tím spojených, objevují se i nové formy specifické trestné činnosti v oblasti různých podvodů. Nařízená opatření a omezení mají dopady i na psychiku lidí. Mezi nejzranitelnější pak patří děti, kterým byla opakovaně omezena i školní docházka.

Systém prevence kriminality v České republice je zajišťován na třech úrovních:

- republikové – Vláda ČR, Republikový výbor pro prevenci kriminality, ministerstva a další státní instituce
- krajské – krajské úřady
- lokální – obce, obecní policie, Policie ČR.

Hlavním úkolem obce je realizovat preventivní politiku v rámci svého území, koordinovat a zabezpečovat prevenci kriminality, zajišťovat finanční podporu aktivitám v rámci prevence kriminality.

Bez multidisciplinárního přístupu lze jen obtížně kriminalitu kontrolovat nebo redukovat. Je nezbytná úzká spolupráce a koordinace vzájemných postupů.

Strategie prevence kriminality představuje **soubor nerepresivních opatření**, která směřují k předcházení páchní kriminality, ke snižování obav z ní, ke zvyšování pocitu bezpečí každého občana. Jedná se převážně o opatření sociální prevence, dále opatření situační prevence, nástroje pomoci obětem trestných činů, osvětová a vzdělávací činnost.

Preventivní aktivity směřují přímo k subjektům prevence na místní úrovni a jsou přizpůsobeny situaci v místě. Kvalitní informace o nežádoucích jevech v dané lokalitě jsou jedním ze základních předpokladů úspěšné práce v oblasti prevence kriminality. Dalšími předpoklady pro úspěšnou prevenci je kvalitní komunikace a spolupráce mezi subjekty prevence, vyjasněné kompetence mezi jednotlivými subjekty, finanční zajištění preventivních aktivit, personální a praktické zajištění preventivních aktivit, odborná příprava pracovníků pro preventivní práci, metodické vedení a

metodická pomoc a informovanost občanů o způsobech prevence. V oblasti prevence kriminality je důležité posilovat kompetence a kapacity pracovníků a vytvářet vhodné prostředí pro preventivní aktivity. **K prevenci se musí přistupovat systematicky a s dlouhodobým záměrem, nikoliv nahodile a podle momentálně se nabízejících příležitostí.** Stěžejním předpokladem dobré strategie je především pravidelné vyhodnocování jednotlivých aktivit a pravidelná aktualizace bezpečnostní analýzy.

Obecně lze konstatovat, že Nové Město nad Metují patří k nejbezpečnějším lokalitám regionu, avšak blízkost mezinárodní tranzitní tepny do Polské republiky a blízkost okresního města, významně ovlivňují faktory kriminality i nápad trestné činnosti. Je tedy zapotřebí počítat i s trestnou činností, která má bezprostřední vliv na bezpečnost ve městě, ale je zjištěna nebo odhalena na jiném místě regionu.

Zdroje financování jsou dotační tituly, především pro oblast prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR a rozpočet města Nové Město nad Metují.

Pracovní skupina pro prevenci rizikového chování

Efektivní práce na poli prevence kriminality předpokládá otevřený přístup k informacím o negativních sociálních jevech v obci. Zdrojem těchto informací je pracovní skupina, složená ze všech zainteresovaných subjektů – zástupci vedení města, zástupce škol, městské policie, policie České republiky a sociálních služeb. Pracovní skupinu vede manažer prevence kriminality, který byl jmenován Radou města Nové Město nad Metují v roce 2003.

Pracovní skupina pro prevenci rizikového chování je zodpovědná za oblast prevence rizikového chování pro lokalitu města Nové Město nad Metují.

SWOT analýza

SWOT analýza se řadí mezi základní metody strategické analýzy, je součástí strategického plánování. Zabývá se silnými a slabými stránkami uvnitř systému v rámci interních vlivů a hrozbami a příležitostmi mimo systém v rámci externích vlivů a jejich vzájemného propojení.

Obecně se dají silné a slabé stránky definovat jako faktory, u kterých můžeme změnit či ovlivnit jejich vývoj. Příležitosti a hrozby se ovlivnit příliš nedají, dá se jim pouze přizpůsobit a myslet na ně při přípravě strategických plánů.

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Pracovní pozice manažera prevence kriminality – od roku 2003.</p> <p>Pracovní skupina pro prevenci kriminality – koordinátorem je manažer prevence kriminality. Pracovní skupina je složená se zástupců MP, PČR, města a školství.</p> <p>Strategie prevence kriminality – koncepční strategický materiál pro oblast prevence kriminality a jeho pravidelné vyhodnocování.</p>	<p>Protidrogová problematika – v rámci strategie prevence kriminality řešena pouze okrajově, pro tuto oblast není zpracovaný samostatný strategický materiál.</p> <p>Protidrogový koordinátor – velmi malý úvazek, spíše symbolický.</p> <p>Nepostačující finanční krytí z rozpočtu města na podporu preventivních projektů v rámci Programu prevence rizikového chování.</p> <p>Nedostatečná informovanost občanů – výstup z průzkumu spokojenosti občanů</p>

<p>Analýza bezpečnosti ve městě, která je každoročně aktualizovaná a je součástí Strategie prevence kriminality na dané roky.</p> <p>Finanční rozpočet města – finanční podpora pro oblast prevence kriminality:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Program prevence rizikového chování na daný rok – dotační titul na podporu preventivních projektů v rámci veřejné finanční podpory. - Realizace preventivních aktivit – výchovně-rekreační pobyt pro děti z evidence sociálně právní ochrany dětí, podpůrné dětské skupiny pro děti z evidence sociálně-právní ochrany dětí, vzdělávání v oblasti prevence kriminality. <p>Tým pro mládež Nového Města nad Metují jako platforma pro multidisciplinární spolupráci mezi jednotlivými aktéry sítě ve spádové oblasti Nového Města nad Metují.</p> <p>Zpracované metodické materiály pro oblast vyhodnocování ohroženého dítěte a jeho rodiny ve školním prostředí a metodika spolupráce škol a sociálně-právní ochrany dětí v péči o ohrožené dítě.</p> <p>Pozice psychologa sociálně-právní ochrany dětí s cílovou skupinou ohrožené dítě a jeho rodina.</p> <p>Městská policie – strážník pověřený prevencí a jeho spolupráce s manažerem prevence kriminality.</p> <p>Organizační složka města – Centrum prevence Mandl – registrovaná sociální služba sociální rehabilitace-provázení osob ve věku 15–65 let, kteří vnímají svoji situaci jako komplikovanou nebo ohrožující, a proto potřebují podporu.</p> <p>Realizace preventivních programů a přednáškové činnosti v rámci primární prevence.</p> <p>Komunitní plán sociálních služeb – zpracované analýzy potřeb cílových skupin a s tím spojené relevantní výstupy jako podklad pro koncepční strategické materiály.</p> <p>Realizace Programu primární prevence na všech základních školách.</p> <p>Obec s nízkým indexem kriminality.</p>	<p>v rámci aktualizace Strategického plánu rozvoje města, které probíhal v roce 2020-2021.</p> <p>Nezájem veřejnosti o účast na dotazníkových šetřeních, veřejných besedách na preventivní témata.</p> <p>Nedostatečná osvěta prostřednictvím webových stránek města a Novoměstského zpravodaje.</p>
--	--

Příležitosti	Hrozby
<p>Program prevence kriminality na místní úrovni MV ČR – využívání dotačního titulu k realizaci preventivních opatření v rámci situační a sociální prevence.</p> <p>Mezioborová spolupráce v rámci Týmu pro mládež okresu Náchod, s jehož pokračováním se počítá i po skončení projektu PMS a již proběhly pracovní setkání.</p> <p>Lokální síťování návazných a odborných služeb pro cílovou skupinu ohrožené dítě a jeho rodina – výstupy a materiál s využitelnými daty pro oblast podpory rodin a prevence rizikových jevů.</p>	<p>Nedostatek finančních prostředků v rozpočtu města v rámci veřejné finanční podpory na realizaci jednotlivých aktivit návazných služeb a odborných pracovišť.</p> <p>Dopad COVID 19 a s ním souvisejících opatření na život občanů v oblasti finančního zajištění, sociální izolace a nárůst rizikových jevů jako je ztráta zaměstnání, zvýšení míry domácího násilí, negativní dopad na vztahy v rodině, problematika vzdělávání dětí, dluhová problematika, případná ztráta bydlení.</p> <p>Nárůst kyberkriminality.</p> <p>Nedostatečné kapacity návazných a odborných služeb, dlouhé objednávací termíny, větší dojezdová vzdálenost.</p>

Rizikové jevy

Dlouhodobým sledováním a vyhodnocováním situace v lokalitě Nového Města nad Metují byla definována tato níže uvedená rizika, se kterými se v různé míře setkáváme a na jejichž řešení se oblast prevence kriminality zaměřuje. Strategie je zpracována na dobu více let, proto se zde podrobněji zabýváme i rizikovými jevy, které se v naší lokalitě nevyskytují příliš často, ale riziko výskytu je reálné.

Kriminalita ve virtuálním prostředí – internetová kriminalita

Vlivem nových technologií se neustále vyvíjí, mění oblast kriminality, která se takto přizpůsobuje novým podmínkám.

Mezi kriminalitu ve virtuálním světě patří trestné činy z oblasti majetkové (phishing, zneužití identity, obchodování s kradenými věcmi), zásah do osobních práv (stalking, vyhrožování, kyberšikana), sexuálně motivované trestné činy, extrémismus a porušování autorských práv.

Mezi oběti patří prakticky všechny skupiny obyvatelstva. Tato trestná činnost bývá obvykle velmi sofistikovaná, pachatel se těžko odhaluje, oběť dlouho nerozpozná, že je obětí trestné činnosti. V poslední době se zjišťuje větší výskyt sexuálně motivovaných trestných činů, jejichž obětí jsou děti do 15 ti let věku.

Party rizikové mládeže a jejich způsob trávení volného času

Jedná se o skupiny dětí a mládeže, které se vyskytují v rizikových místech lokality, vykazují znaky rizikového chování a stýkají se s rizikovými, již dospělými občany. Tyto skupiny jsou složeny z dětí a mládeže, kteří se nevěnují organizované volnočasové činnosti a volný čas tráví „na ulici“ bez dostatečného dohledu svých zákonných zástupců.

Alkohol a jiné drogy u dětí a mladistvých

Užívání alkoholu a jiných drog dětmi a mladistvými se zabývá studie ESPAD (Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách). Tato studie je největší celoevropskou studií zaměřenou na zjištění rozsahu užívání návykových látek u dospívajících. Hlavním cílem projektu ESPAD je podat přehled o rozsahu užívání legálních a nelegálních drog mezi mládeží a porovnat ji se situací v ostatních evropských zemích. Dalším cílem projektu je sledovat trendy ve vývoji situace od roku 1995 a analyzovat základní kontextové vztahy u vybraných indikátorů návykového chování.

Význam projektu spočívá ve vysoké míře srovnatelnosti výsledků, které je dosaženo důslednou aplikací jednotné výzkumné metodologie ve všech zemích zapojených do projektu. Projekt je realizován každé 4 roky od roku 1995. V porovnání s evropskými vrstevníky česká mládež konzumuje nadprůměrné množství alkoholu, navíc procento nadměrně konzumujících se neustále zvyšuje.

Šikana na školách

Šikana je mimořádně nebezpečná forma násilí a agrese. V místech jejího výskytu dochází ke ztrátě pocitu bezpečí žáků, který je nezbytný pro harmonický rozvoj osobnosti a efektivní výuku. Šikana často zůstává dlouho skryta. U obětí šikany může docházet k závažným psychickým traumatům s dlouhodobými následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu. Jako nástroj pomoci při řešení šikany ve školních zařízeních vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy Metodický pokyn k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních., který mají všechny školy k dispozici. Metodický pokyn upravuje a vysvětluje vnější charakteristiky šikanování, projevy šikanování, odpovědnost školy chránit děti před šikanou. Jako nejúčinnější formu, jak ochránit děti před šikanou, doporučuje tvorbu Školního programu proti šikanování. Program v sobě zahrnuje metody řešení a další opatření zaměřená přímo na nápravu šikanování. Předpokladem jeho fungování je dobrá všeobecná prevence rizikového chování ve škole. Základním předpokladem pro úspěšné řešení šikanování ve škole je orientace vedení školy v metodice, organizaci a právní problematice šikanování s předpokladem, že škola má vyškoleného minimálně jednoho odborníka na řešení šikany. Ten dokáže kvalifikovaně odhadnout stádium a formu šikany a rozhodnout, zda řešení zvládne škola sama nebo zda si povolá odborníka. Dalším předpokladem je, že škola pak kvalitně spolupracuje s odborníky, tedy návaznými službami, jako je pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče a dalšími subjekty.

Záškoláctví

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka (absenci žáka omlouvá pedagog, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce či plnoletého žáka, vždy v souladu s pravidly školy o omlouvání absence) základní, případně i střední školy ve škole. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu (pravidel stanovených školou), současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku v případě docházky na základní školu. Nezřídka je spojeno s dalšími typy rizikového chování, které obvykle negativně ovlivňují osobnostní vývoj jedince. Prevence záškoláctví je součástí školního řádu, školní docházku eviduje třídní učitel a v případě podezření na záškoláctví se obrací na zákonného zástupce nezletilého žáka, nebo může požádat o spolupráci věcně příslušný správní orgán. Prevence záškoláctví, způsob omlouvání nepřítomnosti žáků, řešení neomluvené nepřítomnosti a postup zúčastněných subjektů je ošetřen Metodickým pokynem MŠMT „K jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví“. Školy si upravují postup pro případy záškoláctví i interně a jsou obvykle žáci postihováni kázeňsky (napomenutí a důtky, podmíněčné vyloučení ze školy a vyloučení ze školy u žáků, kteří mají ukončenou povinnou školní docházku) či sníženou známkou z chování.

Zadluženost rodin, chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, dopady Covid 19

Zadluženost rodin se stává klíčovým tématem současnosti. Mnohdy úzce souvisí se ztrátou zaměstnání, s dlouhodobou nezaměstnaností a následnou chudobou, což je sociální status člověka, vyznačující se hmotným nedostatkem. V České republice neexistuje extrémní chudoba, přesto je stát nucen vynakládat nemalé prostředky na boj s chudobou. Tento problém v sobě nese riziko stát se obětí trestné činnosti i pachatelem trestné činnosti. Zadluženost je jednou z nejčastějších příčin páchaní trestné činnosti či návratu k ní.

Výherní automaty – patologické hráčství

někdy nazývané jako gamblerství, závislost na automatech apod. patří mezi tzv. návykové a impulsivní poruchy. Otázka výherních automatů je v současné době velmi diskutovaná. Podíváme-li se na tuto problematiku prizmatem prevence kriminality, pak nelze nevidět dvě evidentní skutečnosti. Za prvé, výherní automaty jsou většinou instalovány v podnicích, kde se

zároveň prodávají a konzumují alkoholické nápoje, což samozřejmě může vést k nezodpovědnému jednání a následnému vzniku závislosti (gamblerství). Za druhé, výherní automaty přitahují i osoby s nízkými příjmy nebo na sociálních dávkách, což dříve či později vede k jejich sociálnímu a ekonomickému propadu. Takto postižené osoby častokrát neumí vzniklou situaci efektivně řešit a ve snaze získat peníze páchají majetkovou trestnou činností. V Novém Městě nad Metují jsou výherní automaty instalovány v herna-baru na Rychtě, jehož okolí je v důsledku častého výskytu závadových osob v současnosti monitorováno městským kamerovým systémem.

Domácí násilí

Domácí násilí je fyzické, psychické anebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně v jejich soukromí a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti, intenzita násilných incidentů se stupňuje a vede ke ztrátě schopností včas tyto incidenty zastavit a efektivně vyřešit narušený vztah. Nový způsob řešení domácího násilí přinesl zákon č. 135/2006 Sb., který zakotvil nové oprávnění Policie ČR v podobě institutu vykázání, který může v ideálním případě vyústit až v soudní zákaz styku s postiženou osobou. Od 1. ledna 2007 je policie oprávněna, zjistí-li, že se v daném případě jedná o domácí násilí, násilnou osobu ze společného obydlí vykázat. Vykázání je preventivním opatřením směřujícím k ochraně ohrožených osob. Je ukládáno bez ohledu na případnou trestněprávní kvalifikaci jednání násilné osoby. Jinými slovy řečeno policie násilnou osobu vykáže vždy tehdy, zjistí-li, že se v dané věci jedná o případ domácího násilí. Současně pak může být jednání násilné osoby vyšetřováno v rámci trestního řízení, lze-li jednání násilné osoby kvalifikovat jako trestný čin, případně, nedosáhlo-li jednání násilné osoby intenzity trestného činu, je prováděno přestupkové řízení.

Domácí násilí je jevem, který spadá do oblasti latentní kriminality, velmi obtížně se odhaluje a následně i prokazuje. Většinou se děje tzv. „za zavřenými dveřmi“ a postižená osoba se mnohdy bojí nebo stydí protiprávní jednání oznámit. Oběťmi domácího násilí mohou být osoby všech věkových kategorií, tj. senioři i děti.

Nesmíme zapomínat ani na sekundární oběti domácího násilí, k nimž se nejčastěji řadí děti a jiné osoby trvale žijící ve společné domácnosti (například senioři). I když útok nemusí na tyto osoby vůbec směřovat, k negativnímu účinku postačí, že jsou tyto osoby útokům přítomny. Negativní dopad na výchovu dětí nebo na psychický stav jiných osob, které jsou útokům přítomny, ale nemohou jim nijak zabránit, je tudíž nesporný.

Poruchy příjmu potravy

Jsou psychická onemocnění, kam řadíme mentální anorexii (úmyslné snižování váhy, které může vést až k úplnému odmítání potravy), bulimii (přejídání a následné vyzvracení potravy) a záchvatovitě přejídání. Poruchami příjmu potravy může trpět opravdu každý bez rozdílu věku, pohlaví i životní úrovně. Poruchy příjmu potravy nejčastěji trpí dívky v období puberty, ale vyskytují se i případy, kdy onemocní lidé ve věku 40 let. Lidé, kteří jsou perfekcionista, často nemocí propadnou ve snaze být dokonalí. Poruchy příjmu potravy ovšem nepostihují jen psychiku. Nemocní jsou na tom obvykle velice špatně i po fyzické stránce. Tato choroba může mít za následek i smrt.

V rámci výkonu sociálně-právní ochrany se s touto formou rizikového chování setkáváme i v naší lokalitě.

Nežádoucí jednání vůči své osobě – sebepoškození, sebevraždy

Sebepoškození je záměrné a opakované ubližování si ve snaze vypořádat se s nepříjemnými duševními stavy. Projevuje se zraňováním vlastního těla a je signálem vážného psychického problému, jenž postižený nedokáže zvládnout jiným způsobem. Do rizikové skupiny patří především ti, kteří zažili sami nějakou traumatickou událost, dále mladí lidé, kteří nemají dost zkušeností s řešením svých problémů a překonávání překážek.

V rámci výkonu sociálně-právní ochrany se s touto formou rizikového chování setkáváme i u dětí do 15 ti let věku, zaznamenány byly i sebevražedné pokusy u mládeže do 18 ti let věku. V poslední době především základní školy upozorňují na častější výskyt tohoto jevu.

Pouliční výtržnosti, rušení nočního klidu

Výtržnictví je trestný čin podle českého trestního zákoníku, jehož prostřednictvím je chráněno zejména klidné občanské soužití a veřejný pořádek. Spáchá jej ten, kdo se veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném dopustí hrubé neslušnosti nebo výtržnosti zejména tím, že napadne jiného, hanobí hrob, historickou nebo kulturní památku, anebo hrubým způsobem ruší přípravu nebo průběh organizovaného sportovního utkání, shromáždění nebo obřadu lidí. Rušení nočního klidu je poměrně častou záležitostí i relativně malých měst. Vzhledem k tomu, že naše město patří mezi turisticky hojně vyhledávané lokality, tak zejména v letních měsících zaznamenáváme v této oblasti značný nárůst. Mezi nejčastější původce patří lidé ve věkovém rozmezí mezi 18–35 rokem, kteří se uvedeného jednání dopouštějí převážně ve skupinkách. U jednotlivců je takové jednání méně časté a spíše tvoří výjimky. V poslední době zaznamenáváme nárůst pouličních výtržností i u dětí, a především u mladistvých. Tyto negativní jevy samozřejmě výrazně zesilují v období hlavních prázdnin (červenec, srpen), kdy jsou děti nedostatečně zaměstnané, nudí se a svou přebytečnou energii vybíjejí tímto nežádoucím směrem.

Vandalismus, sprejerství

Jako vandalismus se označuje svévolné poškozování a ničení veřejného i soukromého majetku či podobných statků, které nepřinášejí pachateli žádné materiální obohacení a pro které pachatel zpravidla nemá žádný motiv – většinou tak koná jen pro vlastní potěšení či pro potřebu odreagovat se. Často k němu dochází pod vlivem alkoholu nebo drog. Případy vandalismu jsou v našem městě zaznamenávány převážně v letních měsících a v období prázdnin. Pachateli jsou většinou mladí lidé, kteří tímto způsobem vybíjejí přebytečnou energii nebo přemíru frustrace. Nejčastěji se jedná o převrácené nádoby na odpad nebo poškozené dopravní značení. V případě zjištění viníka dochází většinou bez problémů k nápravě.

Rizikové chování v dopravě

Vzhledem ke stále se zvyšujícímu počtu dopravních prostředků a k vysokému počtu nehod na českých silnicích je nutné pečlivě dbát na zásady bezpečnosti v dopravním a silničním provozu. Tyto zásady se netýkají pouze řidičů, ale všech účastníků provozu, tedy také motocyklistů, cyklistů a chodců.

Za rizikové chování v dopravě můžeme označit zejména nedodržování ustanovení o nejvyšší dovolené rychlosti, dále nebezpečné předjíždění (především v nepřehledných úsecích) a nedodržování bezpečné vzdálenosti mezi vozidly. V poslední době také přibývá případů, kdy se řidiči plně nevěnují řízení a při jízdě používají mobilní telefony nebo jiná technická zařízení, čímž bezprostředně ohrožují bezpečnost silničního provozu.

Podvody

Podvod je čin, kterého se dopustí ten, kdo zneužije cizí nevědomosti k vlastnímu obohacení, resp. někoho za tímto účelem uvede v omyl. Typicky jde o vylákání peněz pod nějakou záminkou (dodání věci, záloha na elektřinu atd.), kterou ale podvodník nesplní a oběť tak o své peníze přijde. Nejčastější cílovou skupinou tohoto druhu podvodů jsou senioři.

Do této kategorie lze v našem městě zařadit především podomní prodejce, kteří nabízejí rozmanitý sortiment produktů nebo služeb. Velmi často se jedná o cizí státní příslušníky, kteří obvykle zaparkují na frekventovaném místě a nabízejí luxusně vypadající zboží za zvýhodněnou cenu. Toto zboží ovšem svojí kvalitou zdaleka neodpovídá, což podvedený zákazník většinou zjistí až po jeho odzkoušení. Možnost vrátit peníze nebo uplatnit záruku podle zákona zde samozřejmě není. Další početnou skupinou jsou obchodní zástupci různých společností. Tito poskytují širokou škálu služeb sahající od energetiky až po spotřebitelské úvěry. Společným cílem těchto prodejců ovšem není uspokojení potřeb zákazníka, ale uzavření jednostranně výhodného obchodu, a to i za cenu použití nekalých praktik. Výsledkem jsou nešťastní lidé (obvykle senioři), kteří tak přicházejí o nemalé finanční částky nebo jsou následně vystaveni nákladným soudním sporům.

V poslední době jsme zaznamenali značný nárůst tohoto typu kriminality i v prostředí internetových obchodů. Pachateli jsou osoby, které přes různé e-shopy nebo inzertní stránky nabízejí různé zboží, u kterého zpravidla vyžadují platbu předem, a toto po zaplacení požadované

částky zákazníkovi nezašlou. Poškozenému zákazníkovi pak většinou nezbyvá než se obrátit na policii. Bohužel návratnost takto vynaložených finančních prostředků je velmi malá.

Bezdomovectví – lidé se zkušeností života bez domova

Člověk bez domova neboli bezdomovec je někdo, kdo nemá domov či možnost dlouhodobě využívat nějaké přístřeší. Termín bezdomovectví pak označuje způsob života této osoby a existenci tohoto jevu.

Bezdomovectví je problém, který se nevyhýbá žádnému městu a několik případů ročně zaznamenáme i u nás. Většinou se jedná o osoby, které již nemají zájem integrovat se do většinové společnosti a následně obsazují opuštěné nebo zdevastované objekty, případně se potulují po městě. Nežádá se jedná o osoby z řad narkomanů nebo osoby s pestrá trestní minulostí, případně kombinaci obojího.

Bohužel v poslední době čím dál častěji dochází k případům, kdy tyto osoby vědomým zanedbáním vlastního zevnějšku a osobní hygieny dostanou nějakou nakažlivou nemoc (žloutenka, parazitická onemocnění např. svrab), kterou pak dále šíří mezi ostatní členy komunity. Někdy se stává, že se takovou nemocí nakazí i lidé, kteří s těmito osobami přichází do nutného pracovního styku (bezpečnostní a záchranné složky, pracovníci sociálních služeb, terénní pracovníci atd.) Toto riziko se nemusí vyhnout ani běžným občanům, zvláště když se nakažení jedinci pohybují v centrech měst a využívají veřejný mobiliář (lavičky, pítka, klidové zóny).

Osoby z řad bezdomovců si většinou shání obživu majetkovou trestnou činností drobnějšího charakteru a ve městě setrvávají, dokud je nepříznivé povětrnostní podmínky nebo přemíra zájmu policie nepřinutí dobrovolně změnit lokalitu. Fluktuace je v této oblasti velmi častým jevem.

Rasistické projevy, xenofobie

Rasismus je ideologie, představující soubor koncepcí vycházejících ze strachu z cizího. Rasismus je teorie a chování, které záměrně odsuzuje či jinak zavrhuje určitou skupinu lidí. Lidé by si měli být podle základních práv rovni. Rasismus tato nařízení ignoruje a porušuje.

Rasismus může být zaměřen buď na konkrétní jednu skupinu obyvatelstva (např. proti Romům) nebo na více skupin, které se vyznačují určitými znaky (barva kůže, sociální chování apod.)

Problematika rasismu je většinou navázána na lokality s větším počtem přistěhovalců nebo sociálně nepřizpůsobivých skupin. Jelikož se v našem městě nenacházejí sociálně vyloučené lokality ani početné skupiny přistěhovalců, jsou rasistické projevy fenoménem velmi ojedinělým, který většinou nepřekračuje dimenze přestupku proti občanskému soužití.

Divácké násilí

Divácké násilí znamená další znepokojující formu narušování veřejného pořádku. Nejčastěji je chápáno jako násilné či jinak nebezpečné chování diváků v souvislosti se sportovním utkáním. S diváckým násilím jsou často spjaty další formy protiprávního chování jako např. poškozování majetku, výtržnictví, rvačky, rasistické projevy atd. Vzhledem k faktu, že se v našem městě nenachází prvoligové kluby, které obvykle přitahují radikální fanoušky, tak je v této oblasti prozatím zachován relativní klid.

Rizikové skupiny obyvatelstva

Pro roky 2022–2027 jsou prioritní cílovou skupinou preventivního působení stanoveny především děti a jejich rodiny, případně širší rodiny.

Cílovou skupinu lze rozdělit do těchto kategorií:

- děti a mládež

- specifické skupiny dětí a mládeže – jedná se o skupiny dětí a mládeže se zvýšeným rizikem problémů s chováním (např. děti z rodin, kde je nebo byla páchána trestná činnost, s rodiči závislími na alkoholu a dalších drogách)
- jednotlivci, vykazující rysy rizikového chování – jedná se o jednotlivce, kteří svým chováním vykazují již určité rysy rizikového chování (mladí experimentátoři s drogami, záškoláctví)
- rodiny, kde nejsou adekvátně naplňovány rodičovské a výchovné kompetence
- neúplné a nestabilní rodiny
- rodiny zatížené chudobou, zadlužeností
- rodiny s více dětmi.

Další významnou rizikovou skupinou jsou:

- senioři

Riziková místa

Riziková místa nebo rizikové lokality lze rozdělit do několika skupin podle toho, s jakými rizikovými jevy se tam lze setkat. Tyto skupiny se mohou vzájemně prolínat.

Místa s pravděpodobným výskytem nežádoucích osob:

- autobusová a vlaková nádraží (čekárny, přístřešky, „klidové zóny“ jako např. parčíky)
- nádražní restaurace, herny a bary s non-stop provozem
- méně frekventovaná místa poblíž centra (podchody, průchody, nezajištěná místa v zástavbě)
- nehlídané opuštěné objekty a staveniště.

Místa spojená zejména s rizikovými jevy dětí a mládeže:

- nehlídané školní prostory (WC, umývárny, sprchy, technické prostory)
- venkovní školní prostory (různá zákoutí školních pozemků, školní dvorky, průchody apod.)
- parky, městské klidové zóny, nemonitorované veřejně přístupné objekty
- nedostatečně zabezpečené opuštěné nebo vybydlené objekty.

Pokud se jedná o rizikové jevy jako domácí násilí, internetová kriminalita, sebepoškozování nebo poruchy příjmu potravy, tak zde se za riziková místa považují především soukromé prostory a pozemky, neboť se jedná o latentní rizikové jevy.

Místa spojená s riziky pro seniory:

- „soukromé“ prodejní a zpravidla nátlakové akce
- klamavá reklama
- využití neschopnosti bránit se s následným poškozením spotřebitele.

Jednotlivá opatření na roky 2022–2027

Jednotlivá opatření strategie prevence kriminality vycházejí ze zkušeností z přecházejících období. Jedná se o opatření, která se realizují již po období mnoha let a **cílem je udržení těchto aktivit a udržení jejich přínosu i pro následující období.**

Jednotlivá opatření lze rozdělit na:

1. Opatření v přímé působnosti manažera prevence kriminality.

2. Opatření zajišťovaná manažerem prevence kriminality ve spolupráci s dalšími subjekty.
3. Opatření zajišťovaná externími subjekty.
4. Opatření situační prevence.
5. Nová opatření na roky 2022-2027.

V rámci výstupů z mapování potřeb cílových skupin jednoznačně vyzněla jako priorita podpora a další rozvoj služeb psychologických, terapeutických a odborných, podpora rodin v jejich přirozeném prostředí, rozvoj terénní sociální práce, podpora komunitního života občanů, metodická podpora škol při vyhodnocování ohroženého dítěte a jeho rodiny, edukace rodičů v rámci jejich výchovných a rodičovských kompetencí. (Pro potřeby strategie prevence kriminality byly využity výstupy z mapování potřeb v rámci Komunitního plánu sociálních služeb Nového Města nad Metují, které probíhalo v roce 2021)

1. Opatření v přímé působnosti manažera prevence kriminality

Opatření	Manažer prevence kriminality – základní činnosti souhrnně
Popis	<p>Řídí pracovní skupinu pro prevenci kriminality.</p> <p>Vede, vyhodnocuje a koordinuje tvorbu koncepčních, strategických a metodických materiálů pro oblast prevence kriminality, zajišťuje jejich aktualizaci a naplňování jednotlivých opatření.</p> <p>Podílí se na síťování návazných odborných služeb a spolupracujících subjektů.</p> <p>Svolává pravidelná metodická setkání pro školní metodiky prevence a další subjekty, které působí v oblasti prevence rizikového chování, nastavuje systém vzájemné spolupráce, poskytuje metodickou podporu pro oblast ohroženého dítěte a jeho rodiny.</p> <p>Administrativně zajišťuje Program prevence rizikového chování na daný rok – dotační titul města.</p> <p>Pro oblast sociální prevence zpracovává projektové žádosti a potřebné dokumenty pro oblast prevence kriminality na místní úrovni v rámci dotačního programu Ministerstva vnitra ČR.</p> <p>Organizuje vzdělávání pro pracovníky pracující s cílovou skupinou v oblasti prevence rizikového chování.</p> <p>Zúčastňuje se vzdělávání v oblasti prevence, účastní se odborných seminářů, konferencí.</p> <p>Spolupracuje na tvorbě krajských strategií.</p>

Opatření	Strategie prevence kriminality na jednotlivá období
Popis	<p>Manažer prevence kriminality zpracovává strategii prevence kriminality na jednotlivá období, předkládá ke schválení v RM a ZM, zajišťuje a podílí se na realizaci jednotlivých opatření.</p>

Opatření	Pravidelná vyhodnocování jednotlivých aktivit
Popis	Manažer prevence kriminality v rámci realizace Strategie prevence kriminality na dané období pravidelně vyhodnocuje naplňování jednotlivých opatření se závěrečným písemným zpracováním po skončení platnosti dané strategie. Tato vyhodnocení jsou potom podkladem pro tvorbu dalších strategických a koncepčních materiálů pro oblast prevence kriminality.

Opatření	Pravidelná aktualizace SWOT analýzy
Popis	Manažer prevence kriminality v rámci pravidelného vyhodnocování SWOT analýzy mapuje silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby pro oblast prevence kriminality, monitoruje situaci v lokalitě a provádí síťování aktivit důležitých pro realizaci jednotlivých dílčích aktivit strategie.

Opatření	Pracovní skupina pro prevenci kriminality
Popis	Pracovní skupina pro prevenci rizikového chování je řízena manažerem prevence kriminality, podílí se na tvorbě koncepčních materiálů pro oblast prevence rizikového chování v rámci svých působností, hodnotí předložené projekty v rámci dotačního titulu města, navrhuje opatření k řešení jednotlivých definovaných rizik.

Opatření	Program prevence rizikového chování – dotační titul města Nové Město nad Metují
Popis	Město každoročně vyhláší Program prevence rizikového chování – dotační titul na podporu jednorázových a krátkodobých projektů pro oblast prevence rizikového chování. Výše podpory u jednotlivých žádostí je na základě doporučení pracovní skupiny pro prevence rizikového chování schvalována RM. S příjemci dotace je sepsána veřejnoprávní smlouva.

Opatření	Tým pro mládež Nového Města nad Metují
Popis	Tým pro mládež svolává manažer prevence kriminality, jedná se o multidisciplinární spolupráci a pravidelné setkávání školních metodiků prevence základních a středních škol, zástupce Policie ČR, Městské policie, Střediska výchovné péče Kompas, pedagogicko-psychologické poradny, Centra prevence Mandl a dalších institucí. V rámci týmu dochází k předávání informací, sdílení dobré praxe a nastavování vzájemné spolupráce.

Opatření	Tým pro mládež okresu Náchod
Popis	Aktivita probíhá i nadále po skončení projektu Probační a mediační služby Okresního soudu v Náchodě. Jedná se o mezioborová setkání pro oblast prevence kriminality okresu Náchod. Manažer prevence kriminality je členem týmu.

Opatření	Výchovně-rekreační pobyty pro děti
Popis	Oddělení sociální prevence realizuje v době letních prázdnin výchovně-rekreační pobyty pro děti z rodiny ohrožených sociálním vyloučením. Realizace probíhá ve spolupráci s odbornými lektory. Na finanční zajištění této aktivity manažer prevence žádá v dotačním titulu Ministerstva vnitra ČR, odboru prevence kriminality, a to v souladu s platnými zásadami pro poskytování státní účelové dotace.

Opatření	Vzdělávání v oblasti prevence rizikových jevů
Popis	Manažer prevence zajišťuje realizaci vzdělávacích akcí pro pracovníky, kteří pracují s dětmi a zabývají se prevencí rizikového chování, a to na aktuální témata, která vycházejí z jednání Týmu pro mládež Nového Města nad Metují.

Opatření	Psycholog sociálně-právní ochrany dětí
Popis	Psychologické služby jsou zajišťovány odborníkem – zaměstnancem města jako návazná služba pro sociálně-právní ochranu dětí. Psycholog zajišťuje komplexní psychologickou diagnostiku a psychologické poradenství při řešení problémů ve vývoji dětí, poskytuje edukativní, psychologické i speciální poradenství a psychoterapii, metodickou podporu sociálním pracovníkům sociálně-právní ochrany dětí při vyhodnocování situace ohroženého dítěte a jeho rodiny.

2. Opatření zajišťovaná manažerem prevence kriminality ve spolupráci s dalšími subjekty.

Opatření	Preventista Městské policie – bezpečnostní analýza
Popis	Preventista Městské policie každý rok pravidelně aktualizuje bezpečnostní analýzu na základě relevantních dat a statistik v oblasti páchaní trestné a přestupkové činnosti.

Opatření	Centrum prevence Mandl – realizace sociální rehabilitace
Popis	Centrum prevence Mandl pomáhá svým klientům k tomu, aby byli schopni vnímat potřeby své i druhých, uměli je naplnit nebo uměli hledat cesty k jejich naplnění. Specifické cíle jsou: snižování sociální izolace, pomoc hledat zdroje sociálních kontaktů, posílit nebo rozšířit dovednosti pro zvládání běžného života, předcházet vzniku rizikového chování nebo minimalizovat negativní následky tohoto rizikového chování. Cílovou skupinou jsou občané ve věku 15-65 let.

Opatření	Besedy pro děti základních a středních škol na preventivní témata
Popis	Besedy probíhají na základních a středních školách na základě jejich zakázky na aktuální témata. Pro období strategie to jsou především tato témata: trestní odpovědnost dětí a mládeže, bezpečné chování aneb jak se nestát obětí trestného činu, internetová kriminalita včetně sexuálního zneužívání a vydírání v kyberprostoru, finanční gramotnost, CAN, alkohol a drogová problematika.

Opatření	Rodinné konference
Popis	Probíhá, a i nadále bude probíhat postupné zavádění realizace rodinných konferencí ve spolupráci s odborným pracovištěm, kdy se vychází z principu ponechání odpovědnosti za vlastní situaci na rodině jako takové. Model rodinných konferencí znamená v mnohém posun ve způsobu myšlení a uvažování o klientech, jde o jednu z možných metod sociální práce, která klade důraz na individuální přístup k rodinám a může vhodně doplňovat a rozvíjet stávající systém péče v nejlepším zájmu dětí.

Opatření	Sanace rodiny – sociální služba
Popis	Sanace rodiny je jedním z nástrojů podpory rodičů, kteří péči o své děti zvládají obtížně. Důsledkem těchto obtíží bývá neprospívání dítěte v rodině. Jde o rodiny, které se často dlouhodobě ocitají v situaci nejrůznějších starostí – existenční nejistota, strach ze ztráty bydlení, nestabilní a nejisté vztahy v rámci užší i širší rodiny, sociální pozice outsidera na okraji společnosti. Sociální služby zaměřené na podporu dítěte a jeho rodině jsou zaměřeny nejdříve na stabilizaci sociální situace rodiny, následně pak na rozvoj rodičovských dovedností v péči o dítě.

Opatření	Novoměstský zpravodaj
Popis	Pravidelné zveřejňování informací Městské policie k situaci ve městě, informací z oblasti prevence rizikového chování, osvěta v oblasti ochrany před trestnou činností, zabezpečení aut, kol, obydlí, chat apod.

Opatření	Webové stránky města
Popis	Pravidelné zveřejňování informací Městské policie, informace ke kamerovému systému ve městě, informace z oblasti prevence rizikového chování, osvěta v oblasti ochrany před trestnou činností, zabezpečení aut, kol, obydlí, chat apod., informace z oblasti sociálně-právní ochrany dětí, odkazy na webové stránky Policie ČR a hasičů.

3. Opatření zajišťovaná externími subjekty.

Opatření	Žákovský parlament základních škol
Popis	Monitorování situace ve škole, vytipování rizikových oblastí a rizikových témat, navrhování opatření, podíl na realizaci preventivních programů s dopadem přímo na žáky dané školy. Přinášení témat do MIA parlamentu základních škol Nového Města nad Metují.

Opatření	Centrum primární prevence Semiramis – program dlouhodobé primární prevence
Popis	Program dlouhodobého působení na žáky základních škol, které začíná v šestém ročníku a postupuje s nimi až do ročníku devátého. Cílem je vyhledávání rizikových skupin ve školním prostředí, posilování pozitivních vztahů v třídním kolektivu a vzájemná společenská tolerance, vybudování a posílení schopnosti samostatného rozhodování a vědomí zodpovědnosti k vlastní osobě, ke svému životu a k celé společnosti, podávání objektivních informací, nácvik dovedností vedoucích k rozvoji zdravé osobnosti.

Opatření	Minimální preventivní programy
Popis	Každá základní a střední škola má na daný školní rok vypracován Minimální preventivní program jako podklad preventivního působení na žáky a studenty během školního roku. Součástí Minimálního preventivního programu by měl být i Školní program proti šikanování.

Opatření	Městská policie – preventista Městské policie
Popis	Zabezpečuje úkoly v oblasti prevence kriminality v rámci Městské policie Nové Město nad Metují, realizuje přednášky a besedy, v oblasti prevence kriminality spolupracuje s jinými orgány a organizacemi, zúčastňuje se setkání, porad a školení zaměřených na prevenci kriminality a sociálně patologických jevů, je členem pracovní skupiny pro prevenci kriminality.

Opatření	Triangl 2 – resocializační program pro děti
Popis	Realizace preventivního skupinového programu pro děti a mládež ve věku 10–18 let, které jsou ohrožené rizikovým chováním. Cílem je nabídnout dětem a mládeži prostřednictvím dobrodružného programu učit se rozhodovat v důležitých situacích. Naučit se rozpoznávat složité situace a hledat řešení, zkusit se dobře rozhodnout. Mít možnost o tomto rozhodnutí potom mluvit. Umět rozeznávat špatné situace a dobrá rozhodnutí.

Opatření	Centrum terénních programů – adiktologické služby
Popis	Centrum poskytuje sociální a adiktologické služby uživatelům drog v jejich přirozeném prostředí za účelem minimalizace rizik spojených s užíváním drog a ochrany veřejného zdraví.

4. Situační prevence

Opatření	Městský dohlížecí kamerový systém
Popis	Využívání stávajícího kamerového systému v oblasti prevence kriminality, případné rozšiřování o další kamerové body v rizikových místech města.

5. Nová opatření pro roky 2022-2027

Opatření	Dětské podpůrné skupiny
Popis	Dětské podpůrné skupiny jsou jednou z možností, jak dětem pomoci zvládat obtížné období, nabídnout jim společný prostor s vrstevníky, kteří prožívají něco podobného. V minulých dvou letech Oddělení sociální prevence dětské podpůrné skupiny zrealizovalo a snahou bude na tyto zkušenosti navázat i v letech dalších.

Opatření	Edukace rodičů – rodičovské a výchovné kompetence
Popis	Vytvořit koncepci edukace a podpory rodičů v posilování rodičovských a výchovných kompetencí, vytvořit materiál pro potřeby sociálně-právní ochrany dětí, škol a dalších subjektů.

Opatření	Metodická podpora škol pro oblast ohrožené dítě a jeho rodina
Popis	Pro oblast spolupráce sociálně-právní ochrany dětí a školních zařízení je zpracována metodika. V průběhu realizace strategie dojde k její aktualizaci. Dojde i k aktualizaci materiálů zaměřených na vyhodnocování ohroženého dítěte v rámci školského prostředí a vzdělávací potřeby pedagogů.

Opatření	Podpora mladých dospělých v samostatném životě
Popis	Děti, které vyrůstají v náhradní rodině, v ústavní péči nebo nefunkční biologické rodině jsou na základě vyhodnocení jejich situace zařazeni mezi děti ohrožené a je jim poskytována veřejnoprávní ochrana v souladu se Zákonem o sociálně-právní ochraně dětí. Cílem je nastavení adekvátní spolupráce mezi sociálně-právní ochranou dětí a sociálním kurátorem odboru sociálních věcí při adekvátní podpoře mladého dospělého, při nastavování jeho individuálního plánu a naplňování jeho cílů, zmapování možností využití návazných služeb, pracující s touto cílovou skupinou a další možnosti jejich využití.

Opatření	Prevence kybernetického kriminality
Popis	Posílit prevenci rizikového chování v kyberprostoru s ohledem na skutečnost, že děti, mládež a senioři jsou zvláště zranitelnou cílovou skupinou. Zajistit soubor vzdělávacích a osvětových aktivit zaměřených na zvyšování povědomí o online sexuálním zneužívání i nátlaku na děti a mládež v kyberprostoru, na rizika při jejich sebe prezentaci na internetu a jak těmto rizikům předcházet. V rámci Programu prevence rizikového chování Nového Města nad Metují finančně podporovat aktivity zaměřené na tuto problematiku.

Opatření	Analýza potřeb dětí a mládeže
Popis	Za období realizace strategie zrealizovat dotazníkové šetření mezi dětmi základních a středních škol s cílem zjištění jejich potřeb v rámci trávení volného času, v oblasti rodinných, psychických a společenských dopadů situace v souvislosti s omezením jejich života v rámci opatření pandemie covid 19, zmapovat jejich orientaci v problematice kyberprostoru a jeho bezpečného využívání a další vhodná aktuální témata.

Opatření	Senioři a prevence sociální izolace, zadluženosti a bezdomovectví v souvislosti s covid 19 a dalšími sociálními vlivy
Popis	Realizace besed a jiných forem osvěty pro seniory jako prevence, jak se nestát obětí různých předváděcích prodejních akcí, praktik podomních prodejců se zaměřením na osvojení si technik bezpečného chování, zajištění si svého obydlí, vstupních dveří s cílem snížení rizika ohrožení, prevence sociálního vyloučení.

Opatření	Bezpečnost v dopravě
Popis	Nastavení systému podpory začínajících řidičů, realizace besed a preventivních akcí zaměřených na bezpečnost v silniční dopravě pro žáky základních škol, měření rychlosti ve městě.